

Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі
Әлкей Марғұлан атындағы Павлодар педагогикалық университеті

Бекітемін

Басқарма төрағасы - ректор

Ж. Жилбаев

28.11.2022 ж.

**ЖОҒАРҒЫ ОҚУ ОРНЫНАН КЕЙІНГІ БІЛІМ БОЙЫНША
КӘСІПТІК ТӘЖІРІБЕ ЕРЕЖЕСІ**

ППУ Ғылыми кеңесінің
отырысында
қарастырылған және
бекітілген
28.11.2022, хаттама № 5

Павлодар, 2022

МАЗМҰНЫ

1. Қолдану саласы	3
2. Белгілер мен қысқартулар	3
3. Жауапкершілік және – өкілеттілік	3
4. Жалпы ережелер	3
5. Кәсіптік тәжірибенің мазмұны мен міндеттері	5
6. Кәсіптік тәжірибені өткізу және ұйымдастыру	6
7. Тәжірибеден өтушілердің құқықтары мен міндеттері	8

1 Қолдану саласы

Осы Ереже Павлодар педагогикалық университетінің магистранттары мен докторанттарының кәсіптік тәжірибесін жоспарлау, ұйымдастыру, өткізу және бағалау тәртібіне жалпы талаптарды белгілеу мақсатында әзірленген.

2 Белгілер мен қысқартулар

Осы Ережеде мынадай қысқартулар қолданылады:

АК – академиялық комитет

БП – базалық пәндер

ЖМ - жоғары мектеп

МЖМББС - Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты

ҚРҒЖЖБМ - Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі

ДҒЗЖ – докторанттың ғылыми-зерттеу (эксперименттік зерттеу) жұмысы

БББ – білім беру бағдарламасы

НП – негізгі пәндер

ППУ – Павлодар педагогикалық университеті

3 Жауапкершілік пен өкілеттік

Осы Қағидаларды іске асыру үшін БПҰ магистрлері мен PhD докторларын даярлауды қамтамасыз ететін білім беру бағдарламаларының басшылары, жоғары оқу орындарының декандары өздерінің қызметтік міндеттері шегінде жауапты болады.

4 Жалпы ережелер

1. Магистранттар мен докторанттардың кәсіптік тәжірибе туралы ереже (бұдан әрі – Ереже) БПҰ магистранттары мен докторанттарының педагогикалық, ғылыми-зерттеу және өндірістік тәжірибеден өту тәртібі мен нысандарын реттейді.

2. Осы Ереже Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі No 2 бұйрығымен бекітілген және Әділет министрлігінде тіркелген «Мемлекеттік білім беру және білім беру ұйымдары және білім беру ұйымдары туралы» Заңына сәйкес әзірленді. Қазақстан Республикасының 2022 жылғы 27 шілдедегі No 28916.

3. Магистранттардың тәжірибеге дайындығы магистратура бағдарламасының міндетті құрамдас бөлігі болып табылады және әртүрлі тәжірибе түрлерін, ғылыми немесе кәсіптік тағылымдамаларды қамтиды.

4. Кәсіптік тәжірибе ғылыми, ғылыми-педагогикалық және кәсіптік қызметтің тәжірибелік дағдыларын қалыптастыру мақсатында жүзеге асырылады.

5. Ғылыми-педагогикалық магистратураның білім беру бағдарламасы теориялық оқытумен қатар немесе бөлек кезеңде жүзеге асырылатын тәжірибенің мынадай түрлерін қамтиды:

- БЦ педагогикалық цикл

- ПД цикліндегі зерттеулер – диссертация орындау

6. Педагогикалық іс-тәжірибе оқыту мен оқу әдістерінде тәжірибелік дағдыларды қалыптастыру мақсатында жүзеге асырылады. Бұл ретте магистранттар ОВПО-ның қалауы бойынша бакалавриат оқуын жүргізуге тартылады.

7. Магистранттардың ғылыми-зерттеу тәжірибе теориялық, әдістемелік және технологиялық дағдыларды жетілдіру, отандық және шетелдік ғылымның жетістіктерін, ғылыми зерттеулердің заманауи әдістерін зерделеу, эксперименттік деректерді өңдеу және түсіндіру мақсатында жүзеге асырылады.

8. Магистранттардағы өндірістік тәжірибе оқу процесінде алған теориялық білімдерін бекіту, даярланатын магистрлік білім беру бағдарламасы бойынша тәжірибелік дағдыларды, құзыреттерді және кәсіби тәжірибені меңгеру, сондай-ақ озық тәжірибені меңгеру мақсатында жүзеге асырылады.

9. Докторантураның білім беру бағдарламасына мыналар кіреді:

- оқу-әдістемелік және ғылыми практика – PhD докторанттар үшін;

- өндірістік практика – бейінді докторантура бойынша білімалушыларға арналған.

Педагогикалық іс-тәжірибе оқыту мен оқу әдістерінде тәжірибелік дағдыларды қалыптастыру мақсатында жүзеге асырылады. Докторанттар педагогикалық тәжірибе кезеңінде бакалавриат және магистратура бағдарламалары бойынша сабақтарды өткізуге тартылады.

10. Докторанттардың ғылыми-зерттеу тәжірибесі отандық және шетелдік ғылымның соңғы теориялық, әдістемелік және технологиялық жетістіктерін зерделеу, сондай-ақ тәжірибелік дағдыларды бекіту, ғылыми зерттеудің заманауи әдістерін қолдану, тәжірибелік тәжірибеде эксперименттік деректерді өңдеу және интерпретациялау мақсатында жүзеге асырылады. диссертациялық зерттеу.

11. Докторанттардың өндірістік тәжірибесі оқу процесінде алған теориялық білімдерін бекіту және кәсіби деңгейін арттыру мақсатында жүзеге асырылады.

12. Магистранттардың ғылыми (өндірістік) тәжірибесінің мазмұны диссертацияның (жобаның) зерттеу тақырыбымен айқындалады.

13. Докторанттардың ғылыми-өндірістік тәжірибесінің мазмұны докторлық диссертация тақырыбымен анықталады.

14. Кәсіптік тәжірибе бекітілген академиялық күнтізбеге сәйкес тиісті мемлекеттік білім беру мекемесі белгілеген көлемде жүзеге асырылады.

15. Кәсіптік тәжірибенің бағдарламалары мен мазмұнын мамандық бейінін және магистранттарды/докторанттарды даярлаудың жеке траекториясын ескере отырып, білім беру бағдарламаларының басшылары әзірлейді.

5. Кәсіби тәжірибенің міндеттері мен мазмұны

1. Педагогикалық тәжірибенің негізгі міндеттері:

- заманауи білім беру технологияларын, оның ішінде цифрлық технологияларды пайдалана отырып, әртүрлі оқу орталарында оқу, оқыту және көшбасшылық процестерін дамыту, енгізу, бағалау және дамыту дағдыларын меңгеру.

- оқу нәтижелеріне назар аудара отырып, білім беру бағдарламаларын құру дағдыларын қалыптастыру;

- педагогикалық қауымдастықтардағы ынтымақтастық дағдыларын меңгеру, педагогикалық рефлексия, кәсіби даму үшін өз тәжірибесін талдау және бағалау;

- білімалушылардың ғылыми-зерттеу іс-әрекетін ынталандыру, зерттеу іс-әрекетін жүргізу дағдыларын меңгеру.

2. Педагогикалық тәжірибе мынадай қызмет түрлерін көздейді:

- педагогикалық тәжірибеден өтудің жеке бағдарламасын жасау;

- ғылыми-әдістемелік кеңестерге бару, білім беру ұйымдарының оқу-әдістемелік жұмысын ұйымдастырумен танысу;

- ғылыми пән, сабақтас ғылымдар бойынша оқу сабақтарына қатысу кезінде білім беру ұйымдарының жетекші оқытушыларының педагогикалық тәжірибесін зерделеу;

- нормативтік-құқықтық құжаттарды (ҚР «Білім туралы» Заңы, мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттар, оқу жұмыс жоспарлары, типтік бағдарламалар және т.б.) зерделеу;

- магистранттар мен докторанттардың өткізген сабақтарына қатысуы және талдауы, рефлексия;

- оқу сабақтарының мазмұнын жеке жоспарлау және әзірлеу, оқу-әдістемелік материалдарды әзірлеу;

- оқу пәні бойынша оқу сабақтарын өткізу (дәрістер, семинарлар, практикалық және зертханалық сабақтар);

- білімалушылармен жеке жұмыс, білімалушылардың ғылыми зерттеулерін басқару, білімалушылардың ғылыми-зерттеу тәжірибесін басқару.

3. Зерттеу тәжірибесінің негізгі міндеттері:

- ғылыми-зерттеу/эксперименттік жұмыстарды ұйымдастыру мен жүргізудің заманауи әдістерін меңгеру;

- деректерді талдау мен интерпретациялаудың заманауи әдістерін меңгеру;

- диссертациялық жұмысты дайындау үшін нақты материалды жинау;

- таңдалған ғылыми және/немесе тәжірибелік қызмет саласында тиімді дербес зерттеу қызметін жүзеге асыру үшін қажетті кәсіби құзыреттіліктерді қалыптастыру;

- студенттердің кәсіби іс-әрекетке шығармашылық, зерттеушілік көзқарасын қалыптастыру, үнемі өздігінен білім алу қажеттілігі.

4. Ғылыми-зерттеу тәжірибе мынадай қызмет түрлерін көздейді:

- диссертациялық жұмыстың таңдалған тақырыбына сәйкес

эмпирикалық зерттеу базасымен жұмыс істеу (бағдарлама мен зерттеу жоспарын құру, міндеттерді қою және тұжырымдау, зерттеу объектісі мен пәнін анықтау, зерттеудің әдіснамалық негізін тандау, зерттеу әдістерін зерттеу. деректерді жинау және талдау);

– анықтамалық-библиографиялық жүйелерді, ақпаратты іздеу әдістерін зерттеу;

– библиографиялық анықтамалықтармен жұмыс істеу, ғылыми библиографиялық тізімдер құрастыру, ғылыми еңбектерде библиографиялық сипаттамаларды қолдану, отандық және шетелдік электронды мәліметтер базасымен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру;

– диссертациялық жұмыстың тақырыбына байланысты ғылыми-эксперименттік зерттеулер жүргізу, алынған мәліметтерді өңдеу, талдау және жалпылау;

5. Өндірістік тәжірибенің негізгі міндеттері:

– мамандық бейіні бойынша кәсіптік және еңбек дағдыларын қалыптастыру;

– өндіріс процестерін ұйымдастыру мен басқаруды қоса алғанда, тиісті саладағы кәсіпорындардың, ұйымдардың немесе мекемелердің жұмыс ерекшеліктерін зерттеу;

– қазіргі заманғы басқару қызметінің негізгі дағдыларын меңгеру (бөлімшенің қызметін жоспарлау, мәселелерді шешу, басқарушылық шешімдерді қабылдау, процестер мен қызмет нәтижелерін бақылау).

6. Өндірістік тәжірибе мынадай қызмет түрлерін көздейді:

– кәсіпорынның ұйымдастыруымен, негізгі нормативтік және нормативтік құжаттармен танысу;

– жабдықтармен, аппараттармен, бақылау-өлшеу аспаптарымен, құралдармен және т.б. таныстыру;

негізгі өндірістік және басқару процестерін зерттеу;

– кәсіпорын қызметкерлерінің функционалдық міндеттері шеңберінде еңбек операцияларын орындау.

6. Кәсіби тәжірибелерді ұйымдастыру және өткізу

1. Кәсіби тәжірибе өткізу, тәжірибе негізінде жүзеге асырылады, база ретінде:

– ЖАОҰ қолдайтын педагогикалық тәжірибе;

– өндірістік тәжірибе – даярланатын магистратура мен докторантура бейініне сәйкес ұйымдар, мекемелер, кәсіпорындар және т.б.;

– ғылыми-зерттеу практикасы диссертация орындалатын жерде жүзеге асырылады, оны ғылыми-зерттеу институттары мен ғылыми ұйымдардың базасында да ұйымдастыруға болады.

2. Кәсіптік тәжірибе мерзімдері, ұзақтығы және мазмұны білім беру бағдарламаларының жұмыс оқу жоспарларымен, академиялық күнтізбемен және университеттің тәжірибе бойынша бекітілген бағдарламаларымен айқындалады.

3. Кәсіптік тәжірибе оқу-әдістемелік жетекшілік етуді, тәжірибе

бағдарламасын әзірлеуді және тәжірибе сапасын бақылауды жоғары оқу орындары жүзеге асырады.

4. Кәсіптік тәжірибе жіберілген білімалушылар қажет болған жағдайда медициналық тексеруден өтеді.

5. Кәсіптік тәжірибе басталғанға дейін жоғары оқу орны тыңдаушыларды қажетті оқытуды ұйымдастырады және тәжірибе бағдарламасына сәйкес кеңестер жүргізеді.

6. Кәсіптік тәжірибе жалпы басшылықты білім беру бағдарламаларының басшылары жүзеге асырады. Олар тәжірибе жетекшілерін тағайындайды. Тәжірибе жетекшілері бұйрықпен бекітіледі.

7. Тәжірибе жетекшісі:

– тәжірибе нәтижелерін ұйымдастыруды, жоспарлауды және есепке алуды қамтамасыз етеді;

– бакалавриат/докторанттар үшін кәсіптік тәжірибенің жеке бағдарламасын бекітеді;

– магистранттармен/докторанттармен бірлесе отырып, педагогикалық тәжірибені өткізу үшін негіз ретінде пәнді және оқу тобын, өндірістік тәжірибе үшін база ретінде ұйымды немесе кәсіпорынды таңдайды;

– білімалушыларға кәсіптік тәжірибе барысында ғылыми-әдістемелік көмек көрсетеді;

– тағылымдамадан өтушінің жұмысын бақылайды, тәжірибені ұйымдастыру мен өткізудегі кемшіліктерді жоюға шаралар қолданады;

– кәсіптік тәжірибе нәтижелерін талдайды және бағалайды, тағылымдама нәтижелері бойынша қорытынды кері байланыс береді;

– тәжірибенің оқу-әдістемелік тәжірибесін қорытындылайды, оны ұтымды және жетілдіру бойынша ұсыныстар жасайды.

8. Магистранттар/докторанттар үшін кәсіптік тәжірибенің жеке бағдарламасын тікелей жетекші әзірлейді және декан бекіткен жоғары оқу орындарының тәжірибелік жұмысының жалпы кестесіне енгізіледі. Әрбір білімалушы бекітілген тәжірибе бағдарламасы бойынша жеке тапсырмалар алады.

9. Жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша білімалушылардың кәсіптік тәжірибесінің нәтижелерін аттестаттау академиялық күнтізбеде және тәжірибе кестесінде айқындалған мерзімдерде жүзеге асырылады.

10. Тәжірибе нәтижелері бойынша білімалушылар орындалған жұмыс көлемі мен деңгейіне сәйкес есеп береді. Тәжірибе жетекшісі оның нәтижелерін және тыңдаушылардың есептерін қарау негізінде тәжірибе нәтижелері туралы қорытынды жасайды.

11. Кәсіптік тәжірибені ұйымдастыру және жоспарлау, кәсіптік тәжірибе базасы ретінде ұйымды айқындау тәртібі, жұмыс бағдарламасын әзірлеу қағидалары мен тәжірибелер әдістемелік нұсқаулар, тәжірибеге қатысушылардың функциялары, тәжірибе нәтижелерін бақылау жүзеге асырылады. СМЖ SO 4.18-2020 Тәжірибені басқаруға сәйкес шығарылады.

7. Тәжірибеден өтушлердің құқықтары мен міндеттері

1. Магистратура және докторантура білімалушылары кәсіптік тәжірибеден өту кезінде тәжірибе барысында туындайтын барлық мәселелер бойынша тәжірибе жетекшілерімен байланысуға, тиісті тәжірибелік базаларда орналасқан оқу-әдістемелік құралдарды пайдалануға, оқуды ұйымдастыруды жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізуге құқылы.

2. Педагогикалық тәжірибеден өту барысында тыңдаушылар алдын ала келісім бойынша оқыту әдістемесін зерделеу, озық педагогикалық тәжірибемен танысу мақсатында ЖОО жетекші оқытушыларына оқу сабақтарына баруға құқылы.

3. Тағылымдамадан өтушілер кәсіптік тәжірибе бағдарламасында көзделген жұмыстардың барлық түрлерін орындауға міндетті.

4. Тыңдаушылар университеттің ішкі тәртібін, әкімшілік пен тәжірибе жетекшілерінің бұйрықтарын, қауіпсіздік талаптарын, сондай-ақ практика негізі ретінде қызмет ететін ұйымның ішкі тәртіп ережелерін сақтайды. Тағылымдамадан өтушіге қойылатын талаптарға сәйкес келмеген жағдайда білімалушы тәжірибеден шеттетілуі мүмкін.

5. Тәжірибе тоқтатылған немесе тәжірибе жұмысы қанағаттанарлықсыз деп танылған жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларының білімалушылары оқу жоспарын орындамаған болып есептеледі. Тәжірибе жетекшілерінің шешімі бойынша оларға оны қайталау тапсырылуы мүмкін.

6. Тағылымдамадан өту бағдарламасына сәйкес тағылымдамадан өтушілер тағылымдама аяқталғаннан кейін белгіленген мерзімде есеп беру құжаттамасын тапсыруға міндетті.

7. Білімалушыны тәжірибелік сынаққа жіберу үшін кәсіптік тәжірибе бағдарламасына сәйкес кәсіптік тәжірибе туралы толық толтырылған есеп негіз болып табылады. Есеп жеке болуы, талаптарға сәйкес құрастырылуы және тәжірибе аяқталғаннан кейін келесі апта ішінде ұсынылуы керек.

8. Білімалушының іс-тәжірибе нәтижелері Жоғары мектеп отырсында талқыланады. Тәжірибе нәтижелері бойынша білімалушылар, оқытушылардың, тәжірибе базаларының жетекшілерінің қатысуымен ғылыми-тәжірибелік конференциялар, семинарлар, дөңгелек үстелдер өткізуге болады.